

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201635455

Zaaknummer: Z/23/113148

Portefeuillehouder(s):

Voor vragen

Naam: Annelies Aalbers
Telefoon: 0611795539
E-mail: a.aalbers@1stroom.nl

Komt niet terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Vaststelling Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht en Nota 'Grenzen aan gedogen'

Aanleiding voor deze kennisgeving

Op 12 oktober 2022 stelde het Bestuurlijk Omgevingsberaad de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) vast. De LHSO is de opvolger van de landelijke handhavingsstrategie (LHS) uit 2014 die onderdeel is van het handhavingsbeleid voor de uitvoering van de VTH-taken. Vanuit de samenwerkende partijen in het landelijke Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) ligt thans het verzoek aan de bevoegde gezagen de LHSO vast te stellen.

Directe aanleiding voor de LHSO is de inwerkingtreding van de Omgevingswet, op dit moment voorzien op 1 januari 2024. De LHSO heeft een bredere werkingsbereik dan de huidige LHS, dit omdat veel omgevingsdiensten meer taken uitvoeren dan alleen de basistaken. De kern van het instrument blijft echter overeind, omdat de focus bij het ontwikkelen van de LHSO lag op actualisatie. De aanpassingen zien onder andere op de aansluiting op de Omgevingswet, nieuwe inleidende tekst met aandacht voor de balans tussen bestuurs- en strafrecht, modernisering van de terminologie, de mogelijkheid voor de bevoegde gezagen om de werkingssfeer te verbreden, domein-specifieke modules en enkele minimale tekstuele aanpassingen in criteria om te komen tot interventie.

Voorstel van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Regio Arnhem

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Regio Arnhem voert de VTH-taken uit in opdracht van de gemeenten en provincie. Het algemeen bestuur heeft zelf niet de bevoegdheid om de beleidsregels bij de aan de omgevingsdienst opgedragen taken en verleende mandaten vast te stellen, en stelt daarom voor de bevoegd gezagen voor de LHSO en Nota "Grenzen aan gedogen" vast te stellen en deze van toepassing te verklaren op alle VTH-taken die de omgevingsdienst voor de gemeente Westervoort uitvoert.

Collegebesluit

Het college heeft besloten in te stemmen met het advies van de Omgevingsdienst Regio Arnhem en heeft de LHSO en Nota "Grenzen aan gedogen" vastgesteld en van toepassing te verklaren op bovengenoemde VTH-taken die de ODRA voor de gemeente Westervoort uitvoert.

Relevant beleidskader

Wat is de LHSO?

Het Omgevingsbesluit stelt eisen aan de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Alle organisaties die betrokken zijn bij de handhaving stellen bovendien een uitvoerings- en handhavingsstrategie vast. Hierin wordt gemotiveerd aangegeven welke doelen worden gesteld voor de uitvoering en handhaving en welke werkzaamheden met het oog op die doelen zullen worden verricht. De LHSO is bedoeld als instrument voor de organisaties belast met de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving van de Omgevingswet en daarop gebaseerde regels. Om effectief te kunnen handhaven werken zij intensief met elkaar samen. Vrijwel alle omgevingsrechtelijke regels worden immers zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk gehandhaafd. Aan de hand van een stappenplan met een interventiematrix, kunnen de handhavingspartners komen tot onderling afgestemd en effectief handelen. Dit onderdeel is in de LHSO vrijwel ongewijzigd overgenomen uit de LHS.

Wat is de Nota "Grenzen aan gedogen"?

Gedogen van overtredingen is alleen bij uitzondering aanvaardbaar. Uitgangspunt is dat regels, inclusief milieuregels, worden gehandhaafd. Absoluut onacceptabel is het stilzwijgend of passief gedogen. De illegale situatie is in dit geval aan geen enkele regel of voorschrift gebonden. Dat is voor de bescherming van het milieu, maar vooral voor de bescherming van derden onaanvaardbaar. De Nota "Grenzen aan gedogen" omschrijft welke grenzen naar het oordeel van het kabinet aan gedogen moeten worden gesteld, alsmede welke voorwaarden vanwege de vereiste zorgvuldigheid bij het gedogen in acht moeten worden genomen. Aandacht voor de toepassing van gedogen is daarmee een belangrijk onderdeel van het uitvoerings- en handhavingsbeleid.

De LHSO en de Nota "Grenzen aan gedogen" zijn opgenomen als bijlage.

Inhoud van mededeling

Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH)

De uitrol van de LHSO is onderdeel van het IBP VTH. In dit programma werken overheidsorganisaties samen bij de aanpak van milieucriminaliteit en milieurisico's. Aanleiding voor het IBP-VTH was het rapport van de Adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, kortweg de Commissie Van Aartsen.

Maatschappelijk effect

De overheid is verantwoordelijk voor het handhaven van het omgevingsrecht. Voor het bestuur geldt de zogenoemde beginselplicht tot handhaving. Het Openbaar Ministerie is belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Handhaving moet volgens het Unierecht doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

In de LHSO is dit als uitgangspunt genomen. Wanneer regels worden overtreden - en het vertrouwen daardoor wordt geschaad - is een passende interventie geboden. Welke interventie passend is, hangt af van de aard, zwaarte, oorzaken en gevolgen van de overtreding en van het verwachte effect van de interventie. Het gedrag van de overtreder speelt vooral bij bestraffende interventies ook een belangrijke rol. Dit is overigens ook in de huidige LHS al zo.

Uit oogpunt van rechtsgelijkheid behoren interventies in vergelijkbare situaties op eenzelfde wijze te worden toegepast. Intervenieren is daarbij breder dan het opleggen van sancties; ook aanspreken, waarschuwen en informeren kunnen in een concreet geval passende interventies zijn. De LHSO biedt een afwegingsinstrument om in concrete gevallen afgestemd, eenduidig, effectief en evenredig te kunnen intervenieren. De LHSO dient als hulpmiddel voor een effectieve en rechtmatige handhaving.

Relatie collegeprogramma, begroting, eerdere besluitvorming, etc.

In de gemeenschappelijke regeling, de jaarprogramma's en mandaatverlening van de gemeente en provincie staan de afspraken over de uitvoering van de VTH-taken door de omgevingsdienst.

Uitvoering

Een deel van de VTH-omgevingstaken, het zogeheten basistakenpakket, moet worden uitgevoerd door de regionale omgevingsdiensten. Voor die basistaken moeten de deelnemers gezamenlijk een uniforme handhavingsstrategie vaststellen. Die strategie moeten zij ook afstemmen met de instanties die belast zijn met de strafrechtelijke handhaving. Voor de omgevingsdiensten is het verplicht om aan te sluiten bij de LHSO.

Toepassing van de LHSO leidt tot afgestemd en effectief bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden. Daarom is de LHSO met de daarin neergelegde visie, uitgangspunten en richtsnoeren, breed toepasbaar. De LHSO kan dan ook door de bevoegd gezagen worden vastgesteld voor andere taken dan de verplichte basistaken die de omgevingsdienst uitvoert.

Vanuit de gedachte van een gelijk speelveld (level playing field) vindt het algemeen bestuur ODRA dat er tevens iets voor te zeggen is dat de deelnemers de LHSO en Nota "Grenzen aan gedogen" van toepassing verklaren op de brede uitvoering van de VTH-omgevingstaken, of deze nu (verplicht of niet) door de omgevingsdienst worden uitgevoerd of door de deelnemer zelf. Het college volgt deze lijn en heeft ook de Nota "Grenzen aan gedogen" vastgesteld.

Evaluatie

In de LHSO is opgenomen dat deze vijf jaar na de vaststelling door het Bestuurlijk Omgevingsberaad op initiatief van het Interprovinciaal Overleg (IPO) zal worden geëvalueerd.

Westervoort, 12 december 2023.

Burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort

M. (Maureen) Sluiter MA

drs. A.J. (Arend) van Hout

Bijlagen:

Registratienummer:

1. 201635454
2. 201635451
3. 201635453

Omschrijving:

Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht LHSO
Brief van minister van justitie nota Grenzen aan gedogen
Nota Grenzen aan gedogen